

Nawrócenie na chrześcijaństwo jako początek struktur personalnych w organizacji pierwszych wspólnot chrześcijańskich
Streszczenie

Idea nawrócenia w takim znaczeniu, jak ją dzisiaj pojmujemy, była przez długi czas zupełnie obca mentalności grecko-rzymskiej. Nie można było sobie wyobrazić, aby człowiek zrezygnował z religii miasta, w którym się urodził czy religii swoich przodków, aby związać się w sposób absolutny z obcą religią. Starożytne religie były ściśle związane z życiem rodzinnym i miejskim. Każdy człowiek, ponieważ był związany tymi więzami czcił bogów rodziny i miasta. Po Zesłaniu Ducha Świętego, Apostołowie zaczęli głosić Dobrą Nowinę o Jezusie, Jego śmierci i zmartwychwstaniu. Bardzo szybko w samej Jerozolimie powstały wspólnoty, które pozytywnie odpowiedziały na naukę Apostołów. Niniejszy artykuł przedstawia metody nawrócenia, poprzez które Ewangelia rozszerzała się „aż po krańce świata”, oraz konsekwencje tego faktu w postaci zjawiska, które z dzisiejszego punktu widzenia nazwalibyśmy duszpasterstwem personalnym. W rozdziale pierwszym ukazany jest nakaz Chrystusa do głoszenia Ewangelii i jego wymiar uniwersalny. Są tu przedstawione podstawy, jakie dają „prawo” uczniom Chrystusa do głoszenia Dobrej Nowiny. W drugim rozdziale są ukazane konkretne metody nawracania. Najpierw nawrócenie indywidualne. (*La conversión individual*) Nawrócenie jest przede wszystkim aktem personalnym. Ukazane jest tu przyłgnięcie do Ewangelii najpierw przez apostołów, a potem przez św. Justyna, św. Klemensa Aleksandryjskiego, św. Cypriana. Następnie jest mowa o apostołacie chrześcijańskim (*El apóstolado cristiano*). Niewolnicy dowiadywali się o Ewangelii od swoich właścicieli, kupcy od sprzedawców a żołnierze od swoich dowódców. Ważną rolę w nawracaniu odegrały osoby znaczące w społeczeństwie. Tak było np. z Aleksandrem lekarzem, który wykonując swoje zadania wobec chorych, „przemyczał” im Dobrą Nowinę. Innym przykładem jest biskup Antiochii Demetrio, który wygnany przez Persów wykonywał swój apostołat (duszpasterzował) wśród wygnańców w Gundesapur. Rodzina chrześcijańska jest naturalnym ośrodkiem wychowywania dzieci. Rodzina nie mogła jednak zapewnić formacji doktrynalnej. Ta była rozwijana w szkołach chrześcijańskich. (*La escuela cristiana*) Jedną z głównych szkół chrześcijańskich mieściła się w Aleksandrii – mieście kosmopolitów, w którym ścierały się różne kultury, języki i rasy – oraz Cezarei. Liturgia chrześcijańska (*La liturgia cristiana*) to kolejna z metod skłaniających do nawrócenia. W Rzymie, gdzie na początku I w. spotykamy ludzi wielu narodów i ras, były niezliczone kultury, a każdy z nich miał swoje świątynie, kapłanów oraz ceremonie, które przyciągały mieszkańców. W tym samym czasie chrześcijanie nie mieli własnych lokali, nie mieli miejsca gdzie mogliby się spotykać. Stąd najczęstszym miejscem ich spotkań były prywatne domy lub ustronne miejsca pod gołym niebem. Spotykali się tam gdzie tylko mogli. Czy zatem liturgia pierwszych chrześcijan mogła przyciągnąć, zainteresować poganina czy obcokrajowca? Z pewnością spotkania wspólnot chrześcijańskich nie mogły rywalizować z wielkimi ceremoniami pogańskimi, ale jeśli ten obcokrajowiec posiadał ducha religijnego, to owa prostota i porządek spotkań liturgicznych mógł go skłonić do refleksji. W rozdziale trzecim zajmujemy się nawróceniem rodzin szlacheckich. (*La conversión de las familias nobles*) Nawrócenie rodzin ze szlachty rzymskiej (i nie tylko rzymskiej), było wpisane w tworzenie grup, wspólnot chrześcijańskich także w wyższych warstwach społecznych. Nie byli to zatem tylko ludzie należący do nizin społecznych, ale osoby pochodzące z rodzin senatorskich, czy nawet z domów królewskich. Wśród nawróconych byli m.in. Iunia Lepia Crispina z Thagara, Soteris, Cassia Faretria, Curtia Catiara, Fabia Speranda, Hydria Tertulla, C. Iulius Nestorianus, Vet. Publicus Potitus i wiele innych osób i całych rodzin. Pluralizm społeczny był rysem charakterystycznym i dominującym wśród pierwszych wspólnot chrześcijańskich. I chociaż większość z tych, którzy przyjęli wiarę chrześcijańską wywodziła się z niskich warstw społecznych (niewolnicy, kupcy, zwykli żołnierze), to nie można jednak zapomnieć o arystokracji, ludziach wywodzących się ze szlachty, którzy odegrali ważną rolę w rozpowszechnianiu Ewangelii i tworzeniu pierwszych struktur personalnych w organizacji pierwotnego Kościoła. Oni bowiem oferowali swoje domy na spotkania czy środki materialne potrzebne do ich funkcjonowania. W pierwszych wiekach trudno jest mówić o przejrzystych, ukształtowanych strukturach organizacyjnych Kościoła. Niemniej jednak analizując zjawisko nawracania się na chrześcijaństwo, można postawić tezę, iż miało ono charakter personalny i w konsekwencji tworzyło – bardzo jeszcze niedojrzałe – personalne struktury organizacyjne pierwszych wspólnot chrześcijańskich.